

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium hominis christiani - Cod. Ettenheim-Münster 79

[S.l.], [18. Jahrh.]

Pars V.

[urn:nbn:de:bsz:31-108661](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-108661)

Pars quinta
 Exercitia valde pia ad bene beateq;
 moriendum.

Caput I.
 Quaedam monita, pro graviter
 decumbente.

Quisquis gravi morbo correptus mortem arbi-
 traris esse vicinam, vide, ut ad felicem exitum
 sedulo te preparas.

1. Expedi ~~cor tuum~~ a curis, et sollicitudinibus huius
 seculi, sacramenta pro viatico gratia mente sus-
 cipe, et animam tuam Deo commenda, maxime
 vero dolebis, quod fidelissimum Patrem piissimum
 qd Dominum, a quo tot beneficia accepisti, toties
 cogitationibus, verbis, operibus, ac negligentius tuis
 offenderis.

2. Crucifixi Jesu imaginem tibi ante oculos
 statue, et ineffabilem illam charitatem, qua Domi-
 nus Jesus pro te pati, moriqd voluit, memoria
 repete, atq; te totum in cruenta illius vulnera
 immerge.

3. Osculare rosea illa vulnera, et tuum dulcis-
 simum Salvatorem obsecra, ut suo pretioso sangu-
 ine te abluere, universaq; peccata tua delere
 dignetur. Certe minima sanguinis Christi gut-
 tula abunde sufficit ad delenda omnia omnium
 hominum peccata.

4. Pro meritis bonorum operum, qua tibi desunt,
 offer Deo Patri merita Jesu Christi, offer sacratis-
 simam conversationem, passionem et mortem ipsi-
 us; offer merita dulcissima eius genetricis Mariae

ac sanctorum omnium; ita enim fiet, ut tu, qui ex te miser, pauper, et nudus es, ornamentis pretiosissimis mirifice decoratus appareas, Deoque tuo summe placeas.

5. Ne incaute innitaris bonis operibus, quae te fecisse recordaris, sed humili corde, constantique fiducia in sanctissima ac dignissima Salvatoris merita profundissimumque ac immensum misericordiae divinae pelagus te tuaque omnia conice.

6. Commenda te benignissima Virgini Deiparae, caeterisque caeli civibus; illis potissimum, quorum venerationi peculiarius fuisti addictus. Certo credens, quia in hac ultima hora tibi manus adiutrices porrigent.

7. Te totum Deo offer in holocaustum ad perficiendum pro eius gratissima voluntate ex vero amore omnem dolorum acerbitalatem atque ipsam mortem, et quicquid Dominus tibi in tempore et aeternitate imittere voluerit. Si haec egeris, mors tua pretiosa erit in conspectu Domini, etiamsi ipse solus omnia latius mundi peccata commisisses. Verum, quia haec resignatio summi momenti et meriti est, ideo iuvat, ut de ea in sequenti capite plenius agamus.

Caput II.

De utilitate resignationis animae graviter decumbentis.

Nullum omnino utilius exercitium, ait
 Blossius, homo in extremis habere potest, quam
 ut liberè sese voluntati Dei permittat, atqz
 ex pura dilectione ad eum conversus benignitati
 illius firmiter confidat. planè super omnia Deus
 à nobis exigit, ut in omnibus nostram voluntate
 illi penitus offerentes, permittamus ipsum nobis
 cum agere, quicquid facere voluerit, inquit ergo
 cum Apostolo dicamus: Domine quid me vis
facere; vel cum Propheta: paratum cor meum
Deus: paratum cor meum; vel cum Christo Domino:
Pater non mea sed tua voluntas fiat; hæc enim
 oratio inter omnes, quas Christus in hoc mundo fudit,
 omnium longè excellentissima fuit.

Multò igitur Deo acceptius est, ut in hac gravi infir-
 mitate, quam tibi ipse Dominus misit, totum te
 resignes eius Sanctissimæ voluntati, quam, si
 nescis, quid Sanctum et Sublime in honorem ipsius
 ex propria voluntate facere velles.

Nec interest ex quacumqz demum causâ aut culpa
 tibi is gravis morbus evenerit, certum quippe est,
 quod Deus etiam delictis nostris tanquam instrumento
 pro implenda voluntate sua uti soleat, ipse enim
 regit, disponit, et gubernat universa in bonum elect-
 orum suorum: attingit à fine usqz ad finem fortiter,
et disponit omnia suaviter. Ecce omnes etiam capil-
 li capitis tui ab eò numerati sunt, nec ullus sine
 voluntate eius cadit in terram; quanto minus ergo

aliqua infirmitas sine eius ordinatione te affligere poterit.

Omnia itaque bona et mala, sanitas et infirmitas, mors et vita ab eius voluntate, ab eius providentia ~~ab eius~~ ~~proveniunt~~ ~~et~~ ~~legibus~~ ~~emanant~~, et licet non intelligamus, cur hoc vel illud fiat, scire tamen debemus, omnia sapienter et ordinatè fieri, sicut enim universum orbem infundatè fundavit sapientià, sic eundem utiq; non utiq; minori gubernat prudentià.

Vides ergo, quod nihil fiat, nihilvè mali quacumq; demum ex causâ tibi accidat, nec proinde ulla infirmitas te premere valeat, nisi Deus velit, et quia plus te diligit, quam ulla mater unigenitum suum, idè nihil permittit tibi accidere, quod re ipsa non tibi cooperetur in bonum.

Nunc igitur te penitus resigna Deo; nam tibi nihil utilius, nihilq; Deo gratius esse potest, quam ut tuam voluntatem, quæ est res omnium longè pretiosissima, illi unice consecres. Et certè non est quidpiam, quod hominem magis quietum, securum et sanctum reddat, quam dum se penitus conformat divinæ voluntati. Fieri nequit, inquit Blossius, quin is, qui in huiusmodi verâ ac perfectâ resignatione cum sanctâ erga Deum fiduciâ ex hac luce exit, confestim ad regna calorum evolet, nam sicut nihil omnino pena in Deum cadere potest, ita nec in hominem, qui per voluntatis conformitatem, et amorem ita intimè Deo unitus est. Dic igitur in summâ humilitate cordis tui;

O dulcissime Domine Deus meus: memor-
 esto, quæso: me tuam pauperem creaturam, te
 verò meum creatorem et Dominum meum esse:
 Ecce igitur me in æquissimum iudicium tuum
 proiicio, et sanctissimæ voluntati tuæ integrè resig-
 no; quidquid tu, Pater meus celestis in me et de
 me facere volueris, facito. In manibus tuis
 sunt sortes meæ, tu percutis, et sanas, mortificas
 et vivificas, occidis et vivere facis, deducis ad inferos
 et reducis. fiat in omnibus voluntas tua. Tantū
 miserere mei, et ne proicias me à facie tua.

Caput III.

Excitationes ad dolores morbi
 lato animo sufferendos.

Considera 1. quòd non sint condignæ passiones ad
 futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis; neque
 enim oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor-
 hominis ascendit, quæ preparavit tuis, qui dili- 7 Deus
 gunt illum, ait apostolus. i. cor. 2. Sustine igitur
 patienter, quia quò maiores erunt hic dolores,
 eò ampliores illic erunt consolationes.

Considera 2. quòd nihil coinquinatum intret in
 regnum cælorum, hic igitur vel per ^{varias} ~~multas~~ ^{plures}
 dolores, vel illuc per ignem, aliosq; horrendos cruci-
 atus purgatorium pati debemus; at satius est in
 hac vita purgari, quam in altera; illic enim erit
una hora gravior in pena quam hic centum anni
in gravissimâ penitentia; clama proinde cum s.

Augustino: Domine hic ure, hic seca, modo in
 æternum parcas.

Considera 3. quòd in hoc mundo nihil nobis sit fructuo-
 sius et salubrius, quam multa pati. Id Christus

— nos suo exemplo ^{abunde} ~~facit~~ docuit, qui
 tot supplicia cum gaudiis sustinere voluit,
 unde si sapias, nihil aliud à Deo desidera-
 bis, quam amore ipsius maiores tolerare
 cruciatus, dicendo cum S. Theresia: aut
pati, aut mori.

Considera 4. Quam sit omnino necessariū
 omni Christiano, ut per passionem assimi-
 letur Christo, quem oportuit pati, et ita
 intrare in gloriam suam; ipse quippe
 Christus Dominus ait, qui vult venire post
 me, abneget se met ipsum, et tollat crucem
 suam. Ecce crux tua morbus est, et quid-
 quid te affligit, si ergo vis venire post
 Christum, et cum eo intrare in regnum
 eius, abnega te met ipsum, et ambabis
 ulnis amplectere crucem seu dolores, qui
 te cruciant; si enim compatimur, et con-
glorificabimur.

Considera 5. quod momentaneum et leve
tribulationis nostrae aeternam gloriae pondus
operetur in nobis. Pro momentaneo itaque
 dolore, cum omnis vita praesens respectu
 futurae non sit nisi momentum, nobis
 tribuetur aeterna, eaque omnino ineffabilis
 ac immensa felicitas. At si sustineas tantū
 medicum, et habebis summum, et aeternum
 bonum.

Considera 6. quod sancti, quo Deo acceptiores
~~fuere~~, eo maiores afflictiones, cruciatus,
 ac dolores perpepsi sunt, quo Deo acceptiores erant,

~~Dolores tolerare~~; testes nobis sunt Beati Apostoli,
ac Martyres, alijsq; Sancti quàm plurimi, qui transierunt
per ignem et aquam, et immania in suis corporibus
pertulerunt tormenta, erant illi magni amici Dei,
Ialis et Lucris, si misericors Dominus dolorum, et
penarum ipsorum socium se effecerit. Beatus igitur,
qui suffert dolorem et amaritudinem, quoniã
cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quã
repromisit Deus diligentibus se.

Considera 7. Nullum certius ac evidentius signum
electionis divinæ esse, quàm dolores ac infirmi-
tates humiliter patienterq; propter Dei amorẽ
perferre; est enim infirmitas corporis aequo animo
tolerata pretiosus, ac præclarus amulus, quo Deus
animam sibi desponsat.

Considera 8. Pati pro Deo languores et dolores,
tantæ dignitatis esse, ut homo iure merito se repu-
tare debeat indignum eõ honore; quid enim magis
honorificum, quàm Christo, s. Matri eius, beatis
Apostolis, alijsq; Sanctis ferme innumeris simi-
lem effici; Unde cælites in cælo, si quò affici possent
dolore, præfecto alius non foret, ^{quàm} quod pro Christo amplius
pati non valeant. Felix igitur ille est, qui
angustus et panis, doloribus, et cruciatibus afflic-
tus non aliquid inquit, quò ea mala evadat, sed ad
finem et ultimum usq; punctum illa fortiter sus-
tinet, nolens de cruce descendere, nisi Deus illum
solvat, ac deponat; felix planè, qui divina volunt-
tati se ita committit, ut amore Dei etiam inferni

tormenta: si Deus ita velle: subire paratus sit.
 Haec enim heroica animi resolutio procul dubio omnem
 culpam delet et poenam: qui enim ex pura Dei
 dilectione ad omnem poenam pro honore divinae
 iustitiae tolerandam animo spontaneo se obtulerit,
 is, inquit Taulerus, neque infernum, nec purgatorium
 subibit, etsi omnia totius mundi peccata commiserit.

Caput IV.

De morte non nimium metuenda

Ex D. Henrico Susone

Si visum est Deo, ut moriaris, firmiter retine ca-
 7 fidem tholicam et latus moriaris. Gaude pulcherrimam
 animam tuam: quae est purus, rationalis, ac
 Deiformis spiritus: ab hoc angusto, misero, et
 gravi carcere absolvendam ac ^{deinceps} ~~deinceps~~ sine
 ullo impedimento sua beatitudine felicissime frui-
 turam. Unum est, quod multos inexpertos in morte
 perterrere solet, eisque mortem adfert acerbam, et
 anxiam: id videlicet, quod dum praeteritos annos
 dissolutamque et male transactam vitam reducunt
 ob oculos, grandi se debito obligatos Deo sentiant,
 neque ~~et illa hora~~ ~~satis~~ perspiciant, quid ad ius-
~~ta~~ ~~debeat~~. Sed haec in parte certum tibi praestabo
 consilium ex divinis literis et ipsa veritate petitum:
 si tu quidem in diebus tuis perperam te vixisse nosti,
 sicut pauci a vitis immunes vivunt, inde non nimium

in extremâ horâ Terreri debes: postquam sacramentis
 Ecclesie^{rite} munitus es, ~~Dea commodè possis oblinere~~, crucifixi
 imaginem tibi ob oculos statuas, eamq; intuearis, et tuo
 apprimas pectori, atq; in sanguinolenta immensæ miseri-
 cordiæ eius vulnera te reclina, obsecrans eam, ut in ipsis
 cruentis vulneribus suis divinâ virtute sua cuncta pec-
 cata tua abluat pro sui laude, et tuâ indigentia vel
 necessitate: si id firmiter ita possis agere, securus esto,
 iuxta Ecclesie catholica fidem, quæ fallere nequit, te
 à cunctis vitis penitus absolutum esse, et hilariter prope
 mortem appetere.

Vide obsecro, quæ sit huius vite calamitas, quæ cruces, et
 afflictiones, quæ angustiae, et necessitates undiq; existant.
 Nisi nihil aliud esset, quam metus pro corpore et animâ
 servandis nos sollicitans, mutabilisq; huius mundi incon-
 stantia, merito hinc exire appeteremus.

Si quis eâ causâ diutius vivere cupit, ut plura sibi possit
 coaccervare merita, id quidem valde incertum est, utrum
 merita vel potius debita sibi cumulaturus sit; plerûq;
 cum aetate etiam peccata augentur: multosq; plures
 invenias, qui detiores, quam qui meliores, fiunt. † Semper

Si praesens mors amara est, ad omni amaritudinē ~~languore~~ sine
 imponit. age igitur fili mi, cor, manus, et oculos in
 caelestem leva patriam, atq; ex animi affectu eam
 saluta. Resigna voluntatem tuam in Dei voluntatem,
 et sis liber tuæ in parte. quidquid ille tecum agere velit,
 sive ad vitam, sive ad mortem, id tanquam optimum
 de illius manibus accipe.

Noli timere. En S. Angeli tibi assistunt, et q; undiq;
 cingunt, et circumvallant: et benignissimus, atq; misere-
 ricordissimus Deus plusquam paternô affectu ex cunctis

317
angustus de eripiet, si tantum illius benignitati
confidere velis. Ex Venerabili Blosio.

Si in te fluctuat, et metu concutitur infirmitas, si tristitia
deprimeris, et horror mortis sese ingerit, non propterea existi-
mes te à Deo derelictum esse, vel ad eum non pertinere,
nam pleriq; etiam magna sanctitatis viri ac femine morte
imminente pavorem, Deo id utiliter permittente, sentiunt,
et per huiusmodi formidinem à levibus quibusq; culpis
purgantur. Ipsi iusti, qui mortem propinquam timent,
eandem, quam timent, parati sunt per humilem mentis for-
titudinem, et per sincerum Dei amorem suscipere: comparandi
nimirum egregijs militibus, qui praelium commisuri, et pavo-
re percelluntur, et tamen pugnam constantè incunt.

Christus Jesus volens consolari quoslibet electos suos, qui
ex fragilitate humana ad mortis expectationem radio
affecti tristes sunt, et trepidant, translulit in se eorum
infirmitatem, quando imminente passione pavens et
mærens dixit: Tristis est anima mea usq; ad mortem.

Non ergo te à Deo alienum esse existimes propter marorem,
quò gravaris. Transit ipsa tristitia cum fine, veniet
letitia sine fine. quamvis dolorum aculei pungant, et
cruciatus undiq; torqueant, tu tamen patientiam serva,
et persiste in sancta spe, sanctaq; erga Deum fiducia,
in omnibus abnega te, et trade ^{te} ipsi Domino: subinde
dicens id, quod redemptor tuus sub mortem angustus pres-
sus dicebat: Pater fiat voluntas tua: sic enim requiem,
atq; refrigerium invenies. Memento, quia sive vivimus
sive morimur, Domini sumus: et sive vivimus, sive

morimur, in illo bene nobis erit, si nos unitatem Ec-
 clesie catholice retinentes, pii atq; humiles sumus.
 Erigant animum tuum verissima haec verba Domini
 Jesu, qui credit, inquit, in me, etiam si mortuus fuerit,
 vivet: et omnis qui vivit et credit in me non morietur
 in aeternum. Non tibi videatur durum corporaliter mori,
 cum ipse Christus mortem carnis subierit. Ille praeser-
 sit, et veluti viam stravit, commodamq; reddidit, ne de-
 pigeret sequi: illius igitur mors mortem tuam sole-
 tur. Praecedere tunc, ut ^{hanc suam} pretiosissimam mortem tuam undi-
 que contegat, muniat, sanctificet, et sibi gratiam reddat.
 Corpus istud corruptibile, quod relinquis, velut amarus
 cortex nucis, aut vile, ac sordidum animae vestimentum
 modò est. Quid ad te, si computrescat, si in cinerem
 et favillam redigatur, ubi illud deposueris? Securus exue
 vestem, quam Deus tuus aliquando restituet tibi inte-
 gram, fulgidam, atq; incorruptibilem.

Caput V.

Incidamenta quaedam specialia ad expetendam mortem.

Mors à quolibet christiano multis ex rationibus de-
sideranda est.

I Quia à peccatis liberat, unde Salomon ait: raptus
 est, ne malitia mutaret intellectum eius, placita
 erat Deo anima illius, propter hoc properavit educere
 illum de mediis iniquitatum. Mors ergo ista inquit
 S. Ambrosius, magis peccati fuga, quam morientis
 est detrimentum. Curigitur tanto opere vitam istam
 desideramus, in qua ^{quanto} diutius quis fuerit, tanto
 maiori oneratur sarcinam peccatorum; nullus enim dies

sine Dei offensione, et conscientiae nostrae lesione nobis
praeterit.

II Quia est portus molestae ac periculosa navigationis, seu
ut ait sanctus Chrysostomus, est somnus, translatio, re-
quies, et tranquillitas portus, nec non ~~portus~~ ~~liberatio~~
~~liberatio~~ a vita curis liberatio, atque omnium miseriarum effu-
gium, hinc idiota ait: homo moriturus non magis contristari,
ac conqueri debet, quam navigans si ad portum, ad quem
navigabat, citius quam credit, pervenit, est enim mors
portus, ad quem continuo navigamus, et ideo, si casus for-
tuitus subito, et insperato ad illum portum perducit,
dolere non debet homo, sed potius gaudere.

III Quia immunitatem a multis periculis, et tentationi-
bus praestat, quamdiu enim in hoc mundo vivimus, si-
ne tribulatione, et tentatione esse non possumus, est
haec vita plena laqueis tribulationum, unde una ten-
tatione seu tribulatione recedente alia supervenit, et
ita perpetuo inter tentationum laqueos versamur, so-
la vero mors est, quae hos laqueos dirumpit, et finem
malis nostris imponit.

IV Quia est quies a laboribus, uti notavit S. Ambrosius
dicens: sapiens quisque intelligit, quod haec ^{vita} homini non
ad quietem data sit, sed ad laborem, hoc est, ut hic la-
boret, et postea quiescat, hic autem requies natu-
ra, tantis enim malis repleta haec vita est, ut compa-
ratione eius mors remedium putetur esse non pena,
nam ideo brevem istam vitam Deus fecit, ut molestia
eius temporis exiguitate cito finirentur, hinc Tertulli-
anus, ~~non timendum est~~, inquit, ~~quod non liberat ab omni~~
timendo: longum Deus adimit dormentibus hominibus.

cum vitam ei concedit brevem. Quod etiam Henricus de hasia confirmans ait: o homo, quid est tuum diu vivere hic, quam diuturnis arumnis, et tandem in mortem ire? quid tibi de hac vita, quam intrasti cum dolore, contrivisti cum labore, exhibis cum tremore.

V. Quia mors aperit viam ad patriam, et amicos, ut Cyprianus indicavit, dum dixit: quid non properamus, et currimus, ut patriam nostram videre, et parentes salutare possimus? ad horum autem aspectum et complexum venire, quanta et illis et nobis in commune letitia est? Rursus et idem ait: quis peregrinatus non properaret in patriam regredi? quis non ad suos navigare festinans ventum prosperum cupidius optaret, ut velociter charos liceret amplecti?

VI. Quia ad meliorem vitam est transitus, transitus inquam a corruptione ad incorruptionem, a mortalitate ad immortalitatem, a perturbatione ad tranquillitatem. Unde quando ad mortis adventum trepidamus, non mortis hoc est vitium, sed nostra infirmitatis, qui voluptate corporis, et delectatione vite capimur, et cursum hunc consummare trepidamus, in quo plus tamen amaritudinis, quam voluptatis est.

VII. Quia mors est debitum omnibus solvendum, atque adeo stultum est, metuere, quod vitari nequit. Fiat igitur voluntarium, inquit S. Chrysostomus, quod futurum erit necessarium, offeramus Deo pro munere, quod pro debito tenemur reddere. Christus Dominus, Beatissima Virgo Maria, omnes Apostoli, etque S. Martyres, Confessores, et Virgines tam li-

benè mortui sunt, et tu mortem velut monstrum quod-
dam formidas, cum potius eam tanquam amabilem
sororem intueri, et amplecti debeas.

VIII. Quia mors est exitus animæ à carcere huius cor-
poris, et liberatio ab exilio patriæ celestis. Quis autem
ab exilio revocari, aut à carcere, in quo summas pas-
sus est molestias, liberari non desideret. Mors igitur
non tantum non metuenda est, sed potius toto ani-
mò desideranda, ut sapienter advertit S. Ambrosius
in Luc. 6. 9.

Caput VI.
Mortem desiderandam esse
exemplis demonstratur.

S. Paulus ipse de se scribit: coarctatus à duobus, de-
siderium habens dissolvi, et esse cum Christo. hinc et
alibi exclamat: infelix ego homo, quis me liberabit
de corpore mortis huius? S. Cyprianus auditam mor-
tis sententiã dixit: Deo gratias, qui me à vinculis
huius corporis dignatur absolvere. Pia quædam
Matrona subito fœdissimã leprã correpta, cum alios
sortem ipsius deplorantes audiret, in risum effusa
aliis causam risus querentibus dixit: si quis in car-
cere detineretur eã conditione, ut non eriperetur, donec
muri carceris undiq; corruissent, nonne si videret mu-
ros ad ruinam inclinatos, imò paulatim iam corruentes,
gauderet potius quàm fletet? quare, cum anima in
corpore velut carcere sit constricta, merito gaudere de-
bet, si corporis parietes concidere, et dissolvi, mortemq;
fores carceris effringere videt.

S. Gregorius Nazianzenus apud Deum clamabat ad
Deum: Domine solve hanc tunicam à deo mihi gra-

ven, et ponderosam, et da mihi levio rem: scilicet gloria vestem: /

Ursinus sacerdos in morbo celestibus visis recreatus sepius exclamavit: venio, venio, gratias ago. Cumq; adstantibus, quos caelites videret, exposuisset, easdem voces iteravit: ece venio, ecce venio: inter quae verba abiit e vita.

De B. Maria Ogniacensi scribit Laurentius Surius, eam vita exitu imminente tanto cordis iubilo exultasse, ut pra animi sui letitia, trium dierum spatio canendi finem nullum ^{faceret} ~~inveniret~~, doneq; fauces ravim contraherent, nec cantui ultra sufficere possent.

S. Catharina Genuensis dicebat: si rei cuiuspiam in hoc mundo libera sibi relinqueretur electio, mortem sibi primam futuram, quam eligeret, eoquod ea sola et unica sit, qua caeli aditum aperiat. Neq; se hoc sensu falli existimabat, cum vitam hanc velut orci carcerem haberet, qui captivam animam suam in corpore tanquam in ergastulo cruciaret.

S. Laurentius in agone circumstantibus aiebat: † Justinianus
abile hinc cum vestris lacrymis, tempus est letitia, non lacrymarum. Pudeat vos mortem timere, cum Dominus noster Jesus Christus, in cuius conspectu decumbo, propter nos in cruce mori voluerit. Hunc diem semper ob oculos habui, tu scis mi Domine Jesu.

Cardinalis Baronius cum admoneretur a medico

ut ab opudua illa meditatione mortis temperares,
ne scilicet ea ratione illam ~~excessu~~ ^{ipsum} aucter-
raret; quid ni ego, inquit, de morte cogitem? numre-
timere me putas illam, cum qua quodidie fami-
liariter ago, et loquor? apage sis, haud equidem ti-
mere illam possum, quam ut sororem charissimam
diligō.

Cardinalis Reginaldus Polus, cum ei annunciaren-
tur Henricum VIII Anglia regem vita ipsius
insidiari, et mortem machinari, respondit: iam du-
dum huius vitae studio affectus mortem optavi, tanto
eam studio officere cum contendas, nihil aliud fa-
cit, quam si eunti dormitum vestimentum detra-
here conetur.

S. Theresia in extremis posita summo animi ser-
vore, ac ineffabili letitia dicebat: o Domine, o
sponse meae, accessit tandem tempus exoptatum: a-
quasi est ut te videam. Tempus est, mi Domine,
ut ex hac vita discedam. Fiat, obsecro, iuxta placitum
tuum. Venit demum hora, qua ex hoc exilio eripiar,
regis fruam, quod tam ardentem concupiui.

Caput VII.

Quod moriturus purgatorii penas inor-
dinaliter timere non debeat.

Fortè hoc te angit, quod ignores, quomodo te mi-
grantem Deus excepturus sit, utrum ad aeternam
paradysi requiem, an ad transitoriam purgatorii
penam? Non est necepe, de aliquo horum scire,
Sicut tibi placet dulcedo divina misericordia, pec-
cata dimittentis, ita displicere non debet pulchri-
tudo divina iustitiae peccata expiantis. Perfecti viri

quò dignius emendare possent, quidquid in benignis-
 simum Redemptorem suum commiserunt, paratierant
~~esse~~ non solum ad purgatorii penas, verum etiam
 ad infernum descendere, si divina iustitia decor-
 id omnino exigeret. Ista certitudo tibi sufficiat,
 quòd habeas Dominum piissimum, qui et potest,
 et vult salvare te, si humiliatus confidas in
 eo, non in te. Multum illi placemus, quando vo-
 luntatem eius ita diligimus, et providentia ipsi-
 us tam plenam fiduciam nos in spiritus humili-
 tate committimus, ut etiam nescire gaudeamus,
 quid ipse circa nos agat. Tu igitur eius disposi-
 tioni te totum committens, mortem letus exspecta,
 quàm presente, egredere securus ad Patrem clemen-
 tissimum, exoptans, ut non minus in aeternita-
 te, quam in tempore utatur te, quemadmodum
 voluerit. Egredere inquam, non tanquam car-
 ceri crudeliter mancipandus, sed tanquam sinu
 misericordiae pie suscipiendus, atq; fovendus. —
 Quod attinet ad purgatorium, sanè illae quoq; ani-
 mae, quae non admodum multa purganda secum hinc
 deferunt, dolent plurimum, quòd non satis pure
 vixerint, unde et à perfectis regni caelestis gaudiis
 retardari debeant, quae retardatio eas valde affligit.
 Nam corporibus exultae, cum iam Deum clariori
 intellectu cognoscant, quam hinc cognoscebant,
 ob idq; avidius eum appetant, non possunt non
 vehementer cruciari ex dilatione tam ineffabi-
 lis boni. Licet vero penas suas, quibus iuxta
 modum culparum nondum expiatarum torquen-

Iur. non ament, nequaquam tamen eas invite
 tolerant. Neq[ue] enim voluntatem à Deo aver-
 sam habent, sed libenter divina iustitia con-
 sentiunt, sanè de adipiscendâ post ^{caridem} penarum
 finem aeternæ beatitudinis gloriâ ^{sunt} nec ad hanc
 vitam: in quâ multa peccandi pericula sunt: et
 redire vellent. Sed et: ut dicamus: si liber eis pate-
 ret introitus ad ipsum regnum caeleste cum gratio-
 sa reverentiâ subducerent se, et ingredi nollent,
 quousq[ue] per plenam purgationem tantâ felicitate
 digna reddita forent: scientes, nihil inquinatū
 illi Summa puritati perfecte coniungi copulariq[ue]
 debere. Qualibet earum dicat id, quod fidelis
 quisq[ue] in tribulatione constitutus dicere solet,
 videlicet: iram Domini portabo, quoniam pec-
 cavi ei, donec causam meam iudicet, et faciat
 iudicium meum: expectabo Deum, Salvatorem
 meum, educet me in lucem, et videbo iustitiam
 eius. Blosi: Enchirid: parv: L. 2. C. 4.

Caput VIII.

Verba consolatione plena pro eò, qui in
 sine vita se ad Deum convertit, ex Blosi
in consol. puf.

I Tu, qui in ultimâ aetate iter iustitiæ ingre-
 di cepisti, iamq[ue] bona voluntatis es, quare sic
 trepidas, ac tantâ tristitiâ deprimeris, quasi nul-
 la tibi salutis spes esset relicta: recordare quax,
 recordare misericordissimi, benignissimi, dulcis-
 simiq[ue] redemptoris tui Jesu Christi, qui venit
 in hunc mundum peccatores salvos facere, pro eis

incarnatus est, pro eis laboravit, acerbam passionem
 pertulit, sanguinem fudit, et mortuus est. Il-
 lum magis in honorare, vel maiori iniuria af-
 ficere non potes, quam si propter multitudi-
 nem, diuturnitatem, aut enormitatem scelerum
 duorum, de eius pietate, misericordia, ac boni-
 tate desperes. Quamvis igitur vita huius termi-
 no proximus inceperis te corrigere, et forte non
 nisi uno anno, vel uno mense, aut uno die hic
 vivere habeas: non est tamen quod perturbes,
 nimiaque pusillanimitate deiciaris: sed est un-
 de plurimum gaudeas, considerans immensam
 Dei erga te clementiam, qui te ante obitum
 tuum ad se revocavit, bonam voluntatem tibi
 donans: quique, ut B. Bernardus ait, non ad-
 modum attendit in homine, quid fuerit, sed quid
 iam esse velit.

II

Quod si deperditum, et in vanitatibus ac peccatis
 consumptum vite preterite tempus te angit: rursus
 consoletur, ac pia firmaque fiducia stabiliat ani-
 mum tuum. parabola illa evangelica, ubi legis,
 eos, qui hora undecima a patre familias con-
 ducti, atque in vineam missi sunt, id est, qui in
 senectute, et ultima aetate sobrie, iuste, ac pie
 vivere ceperunt, licet una dumtaxat hora labor-
 assent, denarium aeternae beatitudinis recepisse,
 sicut et illi, qui tota die laboraverant, seu ab ip-
 sa pueritia vel iuventute Deo servierant. —
 Hinc iterum in evangelio salvator beatos di-

529
cit, non solum illos, qui in prima aut secun-
da, sed etiam, qui in tertia vigilia parati inven-
iuntur.

III.

Neq; inordinata formidine concuti debes, prop-
ter propriorum meritorum inopiam: nam cum
iam per bonam voluntatem, et Dei gratiam
veramq; charitatem coniunctus sis Christo, tan-
quam vivum membrum particeps eris merito-
rum eius, et omnium electorum ipsius: accipi-
es revera hereditatem caelestem, quia de numero
filiorum Dei es. Plane iam ex illis es, de qui-
bus Paulus Apostolus loquitur, et dicit: nihil
damnationis est his, qui sunt in Christo Iesu,
qui non secundum carnem ambulant.

IV.

Itaq; iam letus expectare, et potes, et debes beatam
spem, ut idem Paulus ait: et adventum gloriae
magni Dei, et Salvatoris nostri Iesu Christi,
qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redime-
ret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum
acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Jam
cum ingenti gaudio audire te aequum est etiam
haec verba: Iesus Christus traditus est propter
delicta nostra, et surrexit propter iustificatio-
nem nostram. Et ista: in hoc est charitas,
non quasi nos dilexerimus Deum, sed quonia
ipse prior dilexit nos, et misit filium suum
propitiationem pro peccatis nostris. Item ista:

^{lavit}
Jesus Christus diluit nos a peccatis nostris in
sanguine suo.

V.

sed metuis fortasse, ne te hinc migrantem
pana purgatorii excipiant. At istis quoque me-
tus nimius deponendus est. omnino expedit
tibi, ut resignes te totum Deo, sinasque eum faz-
cere tecum, quod voluerit. Sicut diligis eius mi-
sericordiam, ita diligas oportet et iustitiam ipsius,
Pater est indulgentissimus, qui sive in hac vita,
sive in purgatorio filios suos a peccatis et vi-
tiis corde iam aversos, atque ad se conversos flagel-
let, non nisi paterno affectu id facit. Nihil du-
biles de tam amabilis Patris pietate. Quando
iam illi placere vere desideras, ac tudes, dolesque,
quod eum unquam offenderis: hinc te migrante
non acerbe, sed benigne suscipiet, sinuque mi-
sericordia sua confovebit. Etiam si ad purgatori-
um deductus fueris, non carebis illic refrigerio
et consolatione, certus de tua salute, ac futura
beatitudine: gratiusque tibi erit ibi esse, quam
hic, ubi multe occasiones offendendi Deum ha-
bentur. Unde legimus, quemdam sanctum vi-
rum hac aut similia verba dixisse: si pro com-
perito haberem, me post mortem per venturum
ad purgatorium: paratissimus essem mox colli
gladio subicere, ut certus esse possem de mea
salute.

Caput IX.

Homagia Deo in articulo mortis
prestanda.

secun.
inveni.
bes prop
cum
atiam
istolan
merit
s: accipi
2 numer
es de qu
t: nihil
sto Jan
baban
implora
Christi,
redime
opalum
m. Jan
al chian
st prop
tificatio
hariter
d quom
m suum
Plem ista

6

l

4

77

Actus adorationis.

Agnosco te, o mi Deus, ut supremum Domi-
num meum, primum principium et ultimū
finem, auctorem naturae, gratiae et gloriae, et pro-
fundissimā humilitate me tibi submitto, teq[ue]
adoro Dominum vitae et mortis. Vitam igitur,
quam mihi dedisti, et nunc a me repetis, li-
benter consigno in manus tuas, tibiq[ue] sacri-
fico in unione sacrificii filii tui Domini
nostri I. Ch. in cruce peracti, et in unione
illius adorationis, quā ipsius humanitas, B.
V. omnesq[ue] sancti te adoraverunt in terrā, et
aeternū adorabunt in caelo.

Actus fidei.

O mi Deus firmiter credo, ac profiteor fidem
illam, quam Christus docuit, quam predicarunt
Apostoli, quam S. Mater Ecclesia docet, totq[ue]
milliones martyrum suo sanguine obsigna-
runt: conforta, et conserva me Domine in hac
sanctā fide, in qua opitulante gratiā tuā,
quam suppliciter invoco, mori desidero.

Actus spei.

Omnipotens et misericors Deus! spero per sa-
guinem, et merita Jesu Christi Domini N.
ab infinitā bonitate, ac misericordiā tuā re-
missionem omnium peccatorum meorum, qui-
bus te summum bonum meum heu! solēstā
graviter offendi! spero in te, o Deus cordis mei
unica spes, et consolatio mea! spero firmissime
me ab infinitā pietate tuā obtenturum omnia

ad salutem necessaria, gratiam copiosam, et glori-
am sempiternam; quoniam tu es Domine spes
mea altissimum posuisti refugium tuum.

Actus amoris.

Amo te, o amabilissime Deus, ex toto corde
meo, amo te super omnia propter infinitam
bonitatem tuam, et vellem, si possem, amare
te illo amore, quo te amant omnes sancti
B. V. et Jesus Christus Filius tuus, illaque char-
itate, qua te ipsum infinite amas, et ex sinceris-
simo tui amore doleo, quod te saepius offenderim, et
quidquid unquam perpessus sum, vel patiar, om-
ne illud propter amorem tuum offero gloriae tuae
tibi totum me in holocaustum consecro, o Deus
cordis mei, et pars mea Deus in aeternum.

Actus penitentiae.

O amantissime Deus, ego miserimus peccator
coram infinita maiestate tua et bonitate
prostratus corde contritus, et humiliatus confiteor,
~~me reum~~ me reum laesa maiestatis tuae infini-
tae, veniamque delictorum meorum supplex rogo.
Delestor ex animo amore tui omnia peccata
mea, quibus te benignissimum Deum meum
usque in hanc horam saepius offendi. Ecce mi-
hi Deus quot mihi adhuc super sunt respirationes,
ac motus cordis mei, tot sunt gemitus dolentis,
ac penitentis animi mei.

Gratiarum actio.

O fons omnium bonorum, et gratiarum im-
mensas tibi ago gratias pro innumeris bene-

ficus, quae mihi immerenti haecenus contulisti:
in gratiarum actionem offers tibi omnes laudes
et iubilationes, quas sancti tui dum in terra ceci-
nerunt, tum in caelo in aeternum decantaturi
sunt, ac praeterea ex novo amoris, et gratitudinis
affectu me totum ac omnia mea tibi consecro.

Actus glorificationis.

Benedico te, laudo te, glorifico te o SS. Trini-
tas, unus Deus! tibi soli laus, honor et glo-
ria ab omni creatura nunc et semper. Gloria
Patri, qui creavit me. Gloria Filio, qui rede-
mit me. Gloria Spiritui Sancto, qui sancti-
ficavit me: gloria Patri, qui me sustentavit
per suam potentiam; gloria Filio, qui me
gubernavit per suam sapientiam; gloria Spi-
ritui Sancto, qui me sanctificavit per suum
amorem. Benedicita sit Sancta et individua
Trinitas nunc et semper et in secula seculorum,
amen. Benedicite gentes et omnes creatura
Deum nostrum, et auditam facite vocem lau-
dis eius.

Actus confidentiae in meritis
Iesu Christi.

Domine Deus meus, si quis sanctus maximi
apud te meriti ultro mihi cederet ac donaret om-
nia bona opera sua, orationes, sacrificia, ieiunia,
flagellationes, penitentias, et lacrymas suas, quas
omnes pro mea salute tibi offerret, ego utique eam
bene sperarem, licet fuisset mortalium omnium
sceleratissimus, quoniam impossibile foret, homi-

nem tam sanctum à te non exaudiri, totq; eius -
sancta opera frustrari.

Jam mi Deus ecce Jesus Christus filius tuus,
Salvator meus omnia opera sua et quidquid boni
egit à primo instanti conceptionis in Matris
utero usq; ad obitum in cruce mihi dedit suaq; me-
rita mea fecit, dicente Apostolo: proprio filio
suo non pepercit Deus: Sed pro nobis omnib; q;
tradidit illum, quomodo non etiam cum illò om-
nia nobis donavit? Tot ergo ieiunia, orationes,
labores, et lacrymæ Christi Jesu modo mea sunt.
Tot verbera, tot flagra, tot vulnera Christimea
nunc sunt merita; et quomodo poterit filius tan-
torum meritorum perire? quomodo non inveniet
gratiam coram oculis tuis o amantissime Deus?
Ego itaq; o piissime Deus tot pretiosa merita
Domini mei Jesu Christi pro peccatis meis
tibi offero hinc quasi veste nuptiali ornatus nunc
coram te comparere volo. Et quomodo nunc mori
formidarem, cum tibi o Pater misericordiarum
infinitum meritorum thesaurum offerre valeam?
Ergo suscipe me Domine secundum eloquium
suum, et vivam, et non confundas me ab expecta-
tione meâ.

Caput X

Protestatio, oblatio, ac Resignatio
in extremis faciendâ ac sæpius
iteranda.

Ego N. N. morib; peccator indignissimus,
redemptus pretiosissimo sanguine Dominico
Iri Jesu Christi protestor coram Deo omnipoten-
ti, et totâ curiâ caelesti me credere omnia, quæcun-

qđ credit ac tenet sancta Mater Ecclesia catholica
 in cuius gremio tanquam verus et genuinus fi-
 lius mori desidero, et in eā salutem meam con-
 sequi spero. Agnosco scelera mea multa, et mag-
 na nimis: non tamen diffido de omnipotenti,
 et benignissimā misericordiā ipsius Redemp-
 toris mei, memor ineffabilis eius charitatis, quae
 cum tam indigna, tam atrocita, ipsumq; crucis
 tormentum mei causā sustinere coëgit. O! si
 cum semper amarem! O! si ei semper fidelis-
 simus, pariter iacti! pariter me tam piū
 Dominum, qui solus omne bonum est, unquā
 offendisse. Utinam possem torrente lacrymarū
 abolere tot iniustissimas Deo meo illatas iniurias!
 suspiro gemens cum Davide, et utinam eodem cor-
 de, et affectu, peccavi Domino. Detestor quid-
 quid divinis eius oculis displicet. Quod si vel
 impugnatione Diaboli, vel violentia morbi
 pressus, vel quocunq; modo aliquid huic propo-
 sito contrarium cogitarem, loquerer, aut facerem,
 iam illud revoco, ac protestor coram Jesu meo cru-
 cifixo, me nullō modo consentire talibus cogitatio-
 nibus, verbis, aut operibus, obsecrans divinam
 eius bonitatem, ne noceant animae meae.
 Amplector ergo in spiritu beatissimam crucē
 Salvatoris mei: exosculor rosea, ac suavissima
 eius vulnera, in qua, et in ipsum mellifluum
 cor Jesu mei, in profundissimum illud pelagus
 immense misericordiae me cum omnibus peccatis,
 iniustitiis, et negligentis meis quomodocunq; fac-
 tis proiicio, et immergo, humillime supplicans, ut
 suo pretioso sanguine, universa peccata mea
 delere dignetur, cuius bonitati et misericordiae

me penitus committo. offero aulem pro peccatis
 meis aeterno Patri dilectissimi unigeniti sui sanc-
 tissimam passionem, crucem, mortem, in cuius
 ius meritis infinitis, nec non in precibus B.
 V. Mariae Matris eius, ac sanctorum, Electorumq;
 Dei, pauper et inops ego peccator in omni hu-
 militate confido, et iis solus inritor, et immori-
 concupisco omni tempore, et momento.

Ad summam Dei gloriam offero etiam me ipsum,
 velut hostiam vivam Domino Deo meo ad per-
 ferendam iuxta sanctissimam eius voluntate
 patienter, et ex vero amore, omnem languoris
 acerbitalatem, atq; ipsam mortem, et quid mihi
 Dominus Deus meus in tempore et aeternitate
 immittere voluerit. itaq; ex pura ac vera dilectio-
 ne cum perfecta mei resignatione ad omnem
 penam pro honore divinae iustitiae toleranda
 animo spontaneo me offero. Fiat sanctissima
 voluntas Domini Dei mei salvatoris in
 tempore et aeternitate. Ignosco etiam, et dimid-
 to ex toto corde omnibus inimicis meis, usq; uni-
 versis, qui me afflixerunt, odio habuerunt, aut
 quomodocunq; nocuerunt, vel nocere voluerunt.
 Utinam omnibus morte mea perfectam ac stabilem
 Dei amicitiam conciliare, eorumq; salutem aeter-
 nam perficere possim.

Caput XI.

Commemoratio, et oblatio passionis
 Christi ad impetrandam peccatorum
 veniam.

S. Franciscus in extremis positus histori-
 am Christi patientis ex Evangelio sibi pra-

legi iussit: hoc ipsam quilibet moribundus, si
 lamen magnum anime suae solamen, ac speci-
 alem gratiam, maxime vero remissionem om-
 nium peccatorum suorum à Deo obtinere
 cupit, facere debet, vel, si mavult omnia pas-
 sionis mysteria per modum oblationis breviter
 recolat, prout sequitur.

Heu dulcissime ^I Jesu, quando recordor, quàm
 dire pro me vulneratus sis, et quod à plan-
 ta pedis usque ad verticem non sit in te
 sanitas, valde doleo, magisque dolere cupio,
 quod hactenus in te benignissimum Redemp-
 torem meum adeo ingratus fuerim, teque gra-
 viter toties offenderim.

O Amantissime ^{II} Jesu ego pro universis de-
 lictis culpis, vanitatibus, et negligentis meis
 offero tibi vincula, verbera, convitia, blasphemias,
 alapas, colaphos, sputa, atque alia in-
 iuriarum genera, quas in domo Annae, et
 in domo Caiphae per totam noctem passus
 fuisti. ^{III.}

Offero tibi inauditam illam ignominiam
 quam sustinuisti, quando casus, consputus,
 et vinctus mane ducebaris ad Pilatum,
 deinde à Pilato ad Herodem, à quo con-
 temptus, et ridicula vestis probro affectus
 es. ^{IV.}

Offero illam acerbissimam penam, quam per-
 cepus es, quando ad columnam ligatus di-
 re flagellabaris, tum spinis coronabaris,
 ac demum ad calvariae locum crucem propriam
 baiulans ignominiose protrahebaris.

Offero tibi atrocissimos illos dolores, quos passus es, quando sanctissimi tui corporis vulnera vestimentorum detractioe innovabantur; quando manus, et pedes tui cruci cum summo dolore affigebantur.

Offero tibi incomprehensibiles illos cruciatus, quos pertulisti, quando tormentis totus expositus miserabiliter in cruce pendebas, medius inter latrones, et quando vehementissima siti aestuans acetum potabaris, et a Judaeis subsannabaris.

Offero illas angustias dulcissimi cordis tui, quas passus es, dum clamore valido dixisti; Deus Deus meus ut quid dereliquisti me, et inclinatum capite emisisti spiritum.

Hac offero tibi o benignissime Jesu tuamque immensam pietatem deprecor, ut horum omnium meritis veniam omnium iniquitatum, ac negligentiarum mearum mihi indulgere digneris. Eia suavissime Jesu totam vitam meam nimis indignam, ac peccaminosam purissimam sindone passionis tuae involve, meque meritis tuis exorna, et exornatum tibi inseparabiliter coniunge, ut te in aeternum frui merear.

Caput XII.

Aspirationes infirmi ante et post sumptionem s. Viatici.

Ante sumptionem.

Unde hoc, ut veniat ad me, Rex regum et Dominus dominantium, coram quo

Angeli non sunt puri.

O mi Jesu non sum dignus, ut intres sub-
jectum meum; Sed quia tu nunc dignaris ve-
nire ad me benedic obsecro anima mea, et trans-
forma me totum in te: miserere mei Do-
mine et exaudi me, meq[ue] tibi ita coniunge, ut
nunquam separer à te.

Totus enim tuus sum et esse volo.

O Amor dulcis, et dulcedo amoris Jesu accen-
de in me ignem amoris tui, et vulnera me,
ut totus transeam in te Deus cordis mei, et
pars mea Deus in aeternum.

Veni o dilecte mi! veni in animam meam.
Ecce paratum tibi cor meum, Deus meus,
et omnia.

Veni igitur misericordissime et suavissime
Jesu: veni unica spes mea, ac omne bonum
meum.

Nam te esurit cor meum, te esuriunt, et
concupiscunt omnia intima mea, sicut e-
nim desiderat cervus ad fontes aquarum,
ita ^{et} desiderat anima mea ad te Deus.
Ingredere o Deus cordis mei, ingredere in
pauperem domum meam cum omnibus
meritis et virtutibus tuis. Tu qui pro me
es crucifixus et mortuus, ingredere et sanc-
tifica me ad laudem et gloriam nominis
tui in aeternum.

Aspirationes post sumptam
tam s. Eucharistiam

Anima Christi sanctifica me,
 Corpus Christi salva me,
 Sanguis Christi inebria me,
 Aqua lateris Christi lava me,
 Passio Christi conforta me,
 O bone Jesu exaudi me,
 Intra tua vulnera absconde me,
 Et ne permittas me separari à te,
 Ab hoste maligno defende me.
 In hora mortis meae voca me,
 Et iube me venire ad te:
 Ut cum sanctis tuis laudem te,
 In saecula saeculorum, Amen.

Suspiria S. Francisci Xaverii

~~indiarum Apostoli.~~

O Deus! ego amo te,
 Nec amo te ut salves me,
 Aut quia non amantes te
 Aeternò punis igne.
 Tu tu mi Jesu totum me
 Amplexus es in cruce
 Tulisti clavos, lanceam,
 Multamq; ignominiam,
 Innumeros dolores,
 Sudores et angores,
 Ac mortem, et haec propter me,
 Ac pro me peccatore!
 Cur igitur non amem te?
 O Jesu amantissime?
 Non ut in caelo salves me,

Aut ne aeternum damnes me.
 Nec præmii ullius spe,
 sed sicut tu amasti me,
 sic amo et amabo te,
 solum quia Rex meus es.
 Et solum quia Deus es.
 Alia aspirationes.

Benedico, et laudo te dulcissime Jesu Chris-
 te, qui in dulcedine tua pauperem meam ani-
 mam visitare, et refocillare dignatus es.
 Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum
 verbum tuum in pace.

Iam te tenes, dulcis amor, iam ultra non di-
 mittam te, iam mundo et omnibus, quæ mundi
 sunt, lubens vale facio, iam gaudens ad te venio
 Deus meus.

Nihilamodò, nihil, o bone Jesu me separabit
 à te; tibi enim Christe ^{Jesu} coniunctus sum, in-
 te vivam, in te moriar, et in te uti spero, in
 aeternum permanebo. Vivo iam non ego, vivit
 verò in me Christus.

Tædet nunc animam meam vitæ meæ; cupio
 dissolvi et esse cum Christo: mihi enim vivere
 Christus ^{est} et mori lucrum.

Iam non timebo mala ambulans in regione
 umbræ mortis, quoniam tu mecum es Do-
 mine, et sicut desiderat cervus ad fontes
 aquarum, ita desiderat anima mea ad te
 Deus: sitivit anima mea ad Deum fontem
 vivum, quando veniam, et apparebo ante
 faciem Dei mei?

Benedic mihi Jesu amantissime, et nunc
 in pace dimitte me, quoniam tuus sum ego;
 O si felici tibi copula nunc socius in aeter-
 num, o si totus in te immergi, totus absor-
 beri, et sepeliri in te merear, o si anima mea
 inter amplexus tuos requiescens tota in te
 absorbeat, et felicissime te Deo amatore
 tuo fruatur. Quid mihi iam ultra cum
 mundo, mi amantissime Jesu: ecce nec in
 caelis quidquam praeter te volui. In manus Do-
 mine Jesu, commendo spiritum meum.
 Recipe me dulcis amor, ut in aeternum mihi
 bene sit in te, et in pace suaviter in te odor-
 miam, et requiescam.

Oratio ad Nomen
 Jesu.

O bone Jesu, o piissime Jesu, o Dulcissime
 Jesu, o Jesu fili Dei et Mariae Virginis, ple-
 ne misericordia et pietate. O dulcis Jesu se-
 cundum magnam misericordiam tuam mi-
 serere mei.

O clementissime Jesu per pretiosum illum
 sanguinem, quem pro peccatoribus effudisti, de-
 precor te, ut abluas omnes iniquitates meas,
 et in me miserum, et indignum, humiliter
 veniam petentem, et hoc sanctam Nomen
 Jesu invocantem respicias.

O Nomen Jesu, ~~Nomen~~ Nomen delectabile
 Nomen Jesu, Nomen amabile. Quid est enim
 Jesus nisi salvator? ergo Jesu propter No-

u Chris
 n ani
 icandi
 on di
 andi
 venis
 abit
 in.
 ro, in
 o, viri
 cupio
 vivu
 regim
 es Do.
 ntes
 le
 forte
 ante

a

p

men sanctum tuum esto mihi Jesus et
salva me. Ne permittas me damnari, quem
pretiosò sanguine tuo redemisti.

O bone Jesu, ne perdat me iniquitas mea, quæ
fecit omnipotens bonitas tua.

O benignissime Jesu miserere mei, dum tem-
pus est miserendi, ne damnes me, dum tem-
pus est iudicandi.

O piissime Jesu, si me damnare velit tua se-
vera iustitia, appello, et confugio ad tuam piis-
simam misericordiam.

O Amantissime Jesu, o desideratissime Jesu,
o mitissime Jesu, o Jesu, Jesu, Jesu suscipe me
in numerum electorum tuorum.

O Jesu salus in te credentium, o Jesu fiducia
ad te confugientium, o Jesu dulcedo te aman-
tium, fac ut in te moriar, ac feliciter ad te
perveniam.

Renovatio Votorum à Religiosis pro plena peccatorum remissione obtinenda.

Gratias tibi ago Domine Jesu Christe, pro
gratia illa singulari, quæ me vilissimum
peccatorem de hoc seculo nequam eduxisti,
et in hoc religiosissimo ordine ad solemnem
professionem admisisti. Doleo ex toto corde,
quòd hactenus gratiæ huic non satis re-
sponderim, et tanto beneficio fuerim in-
gratus. Pelestor omnes negligentias in
hoc statu commissas, et quòd tam parum

ad eius perfectionem aspiraverim. Ignosce mihi Deus venia largitor, et humana salutis amator, ignosce et remitte mihi delicta mea priusquam abeam, et amplius non ero. Quod si me votis necdum tuae Maiestati obstrinxissem, nunc sane id facerem; ideoque quanta devotione possum, illa nunc renovo, et novo fervore tibi promitto pauperlatem, castitatem, et obedientiam secundum Regulam sancti N. suscipe o benignissime Deus, quibus me ⁷ haec vota mea, totum offero tibi, et consecro in perpetuum.

Caput XIII.

Excitatur moribundus ad patriam caelestem desiderandam.

O caelestis Jerusalem! o patria dulcis et amabilis! patria claritatis immensa, quam ipse Deus Lux vera, lux increata illuminat, in qua etiam tot sunt veluti soles quot sunt Angeli et electae animae.

In te est pax et requies omnem sensum exuperans: in te est dies sempiternus, et unus omnium spiritus.

In te est certa securitas, aeterna tranquillitas, et felix suavitas, et suavis iacunditas.

In te est bonum illud, quod oculus non vidit, quod auris non audivit, quod cor humanum comprehendere nequit; enimvero, si totum calum esset pergamenum et totum mare atramentum, omnesque creaturae forent scriptores, nec tamen exprimere possent

minimum gaudium, quo fruuntur sancti in celo.

O mi Deus! quid iam mirum, quod tot Martyrum legiones, mortem acerbissimam ut te fruere in aeternum, paratissimo animo susceperunt. Heu mi amantissime Jesu quid michi est in celo, et a te, ^{quid} volui super Terram.

An mens mea beator esse potest, quam ut abundet omnibus bonis, atque in oceano deliciarum veluti nabet, sine fastidio, sine termino in omnem aeternitatem.

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est, cupio dissolvi et esse tecum Christo. O quando veniam et apparebo ante faciem tuam Domine Deus? quando in pace dormiam, et requiescam in te.

q Ah mi Deus

Tibi iam dixit cor meum, exquisivit te facies mea, faciem tuam Domine, requiram te solum quero, te solum desidero.

Alia Excitatio.

Nos qui hic peregrini et exules in aliena patria degimus, cur non cum gemitu ad supernam illam Angelorum patriam, patriam florigeram, vernantem, lucidam, et amenam, patriam vere beatam redire festinamus? an ignoramus, quia dum sumus in corpore peregrinamur a Domino: quoniam non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. O quam magna erit felicitas nostra, cum illuc pervenerimus.

Ibi aderit omne bonum et aberit omne ma-
lum, ibi Deum perfecte amabimus, atq; lau-
dabimus in secula seculorū.

Videbimus eum clarē sicuti est, et ita verē
beati erimus.

Jucundissime complectemur, ac possidebimus
illum pro desiderio nostro, ipsōq; fruemur
in aeternum.

Quidquid hīc decoris, dulcedinis, perfectionis,
et amabilitatis percipimus in creaturis videndo
audiendo, olfaciendo, gustando, et tangendo, id
omne eminentissime ac super-essentialiter
inveniemus in Deo, et aeternā illā patriā.

Unde et minimum gaudium patrie celestis
multo magis excellit omnia gaudia mundi hūi-
us, quam vastissimum mare unīcam aqua gut-
tulam superat. Cur ergo non toto animo
desideremus ex hoc misero carcere ex hac
valle lacrymarum exire.

O mi Deus quis dēt mihi pernas sicut co-
lumbae, et volabo, et requiescam in te sicut
desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desi-
derat anima mea ad te Deus.

Educ de custodia animam meam ad con-
fitemur tibi, me enim expectant iusti, do-
nec retribuas mihi.

Caput XIV.

Orationes et aspirationes
valde efficaces pro mori-
bundo agonia proximo.

Ad Deum Patrem.

Domine Deus Pater amantissime ego sum

miser ille, quem tu pro paterna bonitate creasti, et per ignominiosissimam mortem unigeniti tui de potestate inimici redemisti. Tu solus imperium in me habes, neque salvare potes secundum immensam misericordiam tuam. Ach miserere mei, et salva me. Ipse Deus, inquit Blossius, amicis suis revelare dignatus est, praedicta verba fidelibus morientibus recitata, vel ab ipsis pie prolata miraculae virtutis esse, adeo, ut perire nequeat, qui in extremis constitutus verò integroq; corde illa humiliter proferre, aut apud se revolvere potuerit.

Actus praecipuarum virtutum.
~~Actus praecipuarum virtutum.~~

Credo in te o Suprema veritas! spero in te o tremenda maiestas! amo te o incomprehensa bonitas! glorifico te o sanctissima Deitas!

Aspirationes ex Psalmis.

- 69 Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuvandum me festina.
- 69 Avertantur retrorsum et erubescant, qui volunt mihi mala.
- 17 Circumdederunt me dolores mortis: et torrentes iniquitatis meae conturbaverunt me.
- 50 Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Ne simul irahas me cum peccatoribus in in- 27
 teritum: et cum operantibus iniquitatem ^{ne} per-
 das me.

Reminiscere miserationum tuarum Domine, 24
 et misericordiarum tuarum, quae à saeculo sunt.

Ab occultis meis munda me Domine, et ab 18
 alienis parce servo tuo.

Quia apud te propitiatus est, et propter leg- 29
 em tuam sustinui te Domine.

Idustria faciem tuam super servum tuum: 30
 salvum me fac in misericordia tua Domine
 non confundar, quoniam invocavi te.

Quoniam tu Domine suavis et mitis: et mul- 35
 ta misericordia omnibus invocantibus te.

Credidi in Christum propter quod laetus sum 144
 dicens.

Credo videre bona Domini in terra viventium. 26

In te speravi Domine dixi: Deus meus es 30
 tu: in manibus tuis sordeas meae.

Ad te Domine levavi animam meam: Deus 24
 meus in te confido non erubescam.

Diligam te Domine fortitudo mea: Domi- 17
 nus firmamentum meum et refugium meum
 et liberator meus.

Mihi autem adherere Deo bonum est: et 72
 ponere in Deo meo spem meam.

Et dixi: quis dabit michi pennas sicut 34
 columba: et volabo et requiescam in Deo.

Sitavit enim anima mea ad Deum fontem 41
 vivum: quando veniam et apparebo ante
 faciem Dei?

Quemadmodum desiderat cervus, estuans ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

- 26 Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea: faciem tuam, ^{Dñe} requiram.
- 72 Quid enim mihi est in celo suave sine te: et a te quid volui super terram.
- 38 Et nunc quae est expectatio mea: nonne Dominus?
- 72 Defecit caro mea, et cor meum: Deus cordis mei et pars mea Deus in aeternum.
- 15 Dominus enim pars hereditatis meae et calicis mei suavissimi: tu es, qui restitues hereditatem meam mihi.
- 43 Quam ^{in dilectis} tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit, et defecit anima mea in atria Domini.
Quia melior est dies una in atrijs tuis, super millia.
- 15 Adimplebis me letitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.
- 41 Quare tristis es anima mea, ^{et} quare conturbas me?
Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; salutare enim vultus mei et Deus meus.
- 114 Convertere iam anima in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.
- 4 In pace in ⁱⁿ ipsam, dormiam et requiescam.
- 30 In manus tuas Domine: commendo spiritum meum.

Ad Christum.

O Jesu mi Jesu agonizans pro me in cruce
 memento agonie et mortis tuae pretiosissima,
 momentum agonie et mortis meae dedico, offero,
 unio cum agonia, et morte tua, sit mors
 tua vita mea O Jesu mi.

O bone Jesu qui per crucem tuam redemis-
 ti me, et dixisti, cum exaltatus fuero, om-
 nia traham ad me ipsum: te deprecor per
 pretiosum sanguinem tuum, quem pro me
 peccatore effundere voluisti, trahere me ad
 te accipe spiritum meum, et deduc me tecum
 in paradysum. Creator et Redemptor meus
 I'Christe Jesu totum me tibi trado, ad te
 venio, ne proicias me a facie tua.

O bone Jesu, O piissime Jesu, O dulcissime
 Jesu, O Jesu fili Mariae Virginis plene
 misericordia et pietate, secundum magnam mi-
 sericordiam tuam miserere mei.

O Jesu propter nomen sanctum esto mihi
 Jesus et salva me, ne permittas me dam-
 nari quem ex nihilo creasti.

O Jesu Christe Deus cordis mei obsecro te
 per quinque vulnera illa, quae tibi in cruce
 nostri amor infligit. famulo tuo subveni,
 quem pretioso sanguine redemisti.

Desidero te mihi Jesu quando venies;
 O amantissime Jesu in manus tuas com-
 mendo spiritum meum.

Ad B. Virginem.

O Domina mea sancta Maria, sicut Deus
 Pater per omnipotentiam suam te poten-
 tissimam effecit, ita mihi quoque adfies nunc.

in hac hora mortis meae, expellendo à me omnem contrariam potestatem, amen.

Ô Domina mea sancta Maria, sicut Filius Dei tantâ de cognitione et claritate illuminare dignatus est, ut totum caelum illuminaret, ita nunc in hac hora mortis meae animam meam cognitione fidei sic illustres, et corroboret, ut nullô errore aut ignorantia pervertatur, amen.

O Domina mea sancta Maria, sicut Spiritus sanctus suum amorem tibi plene infudit, ita tu nunc in hac hora mortis meae dulcedinem amoris divini mihi instilla, ex quo omnis amaritudo mihi reddatur suavissima, amen.

Ave Filia Dei Patris: ave Mater Dei Filii: ave sponsa Spiritus sancti. Monstra te iam esse matrem, adiuva me, intercede pro me ô clemens, ô pia, ô Dulcis Virgo Maria.

Maria mater gratiae tu nos ab hoste prodege et hora mortis suscipe.

Ad Omnes Ss. et Angelos.

Angeli, archangeli, Throni, et dominationes, principatus, potestates, virtutes caelorum Cherubim atq; Seraphim omnes Ss. et sanctae Dei praesertim Patroni mei intercedere dignemini pro me, ac mihi adiuvate me, miseremini mei, miseremini saltem vos amici mei.

O Angele Dei qui custos es mei, me tibi commissum pietate supernâ hac hora illumina,

custodi, rege, et conforta.

Orationes et Aspirationes
à circumstantibus dicenda pro ani-
ma agonizanti.

Christe Jesu crucifixe in unione ferventis-
simi amoris, qui te vitam omnium viventium
in cruce mori coegit, pulsamus ad medullam be-
nignissimi cordis tui et rogamus, ut anima famuli
tui fratris nostri N. peccata omnia dimittas,
et tua sanctissimam conversatione, et tua acer-
tissimam passionis merito omnia eius sup-
pleas, eumque super abundantissimam miseratio-
num tuarum multitudinem facias experiri, nosque
omnes, et singulariter hunc fratrem nostrum N.
quem proxime vocare disponis, placito tibi modo
prepares, eius praestes, ut cum vera patientia, per-
fecta resignatione, plenam peccatorum remissione,
validissimam fide, spe firma, et integra charitate,
in perfectissimo statu, in dulcissimum amplexum
et suavissimam osculum tuum, feliciter ad tuam
aeternam laudem expiret.

Oia dulcissime Redemptor Domine Jesu per
lacrymabiles voces, quas in cruce moriturus edi-
disti, et passionis doloribus consumptus dixisti.
Deus meus, Deus meus ut quid me dereliquisti,
ne quaeso longe facias à famulo tuo fratre
nostro N. tuae miserationis auxilium.

Per triumphum sanctae crucis, et per mortis
passionisque tuae infinitum meritum cogita
Domine, de eo cogitationes pacis et non afflictio-
nis, sed misericordiae et consolationis.

Libera eum de omnibus angustiis, tuisque sanctis-
simis manibus, quas pro eo nobisque omnibus in

in cruce clavis affigi permiffisti, Jesu bone et
amantissime Pater, erue eum à tormentis illi
debitis, et perduc illum in requiem eternam. amē.

Alia Orationes

Pro anima agonizante.

Domine Jesu Christe, per agoniam, et oratio-
nem tuam sanctissimam, quam orasti pro nobis
in monte Oliveti, quando factus est sudor tuus
sicut guttae sanguinis decurrentis in terram,
obsecro te, ut multitudinem sudoris tui sanguinei
quam pro timoris tui angustia copiosissime
pro nobis effudisti, offerre, et ostendere digneris
Deo Patri omnipotenti contra multitudinem
omnium peccatorum huius famuli tui N.
et libera eum in hac hora mortis sua ab om-
nibus penis et angustis, quae pro peccatis suis
se meruisse timet.

II.

Domine Jesu Christe, qui pro nobis in cruce
mori dignatus es: obsecro te, ut omnes amaritu-
dines passionum et penarum tuarum, quas pro
nobis miseris peccatoribus sustinuisti in cruce, et
maximè in illa hora, quando sanctissima ani-
ma tua egressa est de corpore tuo sanctissimo,
offerre et ostendere digneris Deo Patri omni-
potenti pro anima huius famuli tui N.
et libera eum in hac hora mortis ab omnibus
penis et passionibus, quae pro peccatis suis
meruisse timet.

III.

Domine Jesu Christe, qui per os prophetae
dixisti: in charitate perpetua dilexi te, ideo

attraxi te miserans tui. obsecro te, ut eandem
 charitatem tuam, quae te de caelo ad terram ad toleran-
 das omnium passionum amaritudines traxit,
 offerre, et ostendere digneris Deo Patri omni-
 potenti pro anima huius famuli tui N.
 et libera eam ab omnibus passionibus et penis
 quas pro peccatis suis se meruisse timet, et salva
 animam eius in hac hora exitus sui, aperi ei
 Domine ianuam vitae et fac eum gaudere cum
 sanctis tuis in gloria aeterna amen.

355

[Faint, illegible handwriting on a ruled page]